

Враховуючи вищесказане та особистий досвід, вважаємо, що основними інструментами у подоланні академічної недоброчесності з боку здобувачів вищої освіти повинні стати: 1) посилення просвітницької роботи з метою популяризації академічної доброчесності, її принципів та стандартів; 2) плекання у студентства академічної культури та інтелектуальної гідності; 3) висока мотивація до навчання; 4) засудження освітнім середовищем недоброчесних та корупційних практик; 5) підвищення академічної відповідальності здобувачів освіти за академічні проступки шляхом застосування різноманітних санкцій: зниження результатів оцінювання, повторне проходження оцінювання тощо; 6) використання програмних продуктів зіставлення наукового тексту; 7) високий професіоналізм професорсько-викладацького складу.

Список посилань

1. Закон України «Про Освіту». Стаття 42 «Академічна доброчесність». URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page3>
2. Кодекс академічної доброчесності національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/07/Кодекс-академічної-доброчесності.pdf>
3. Положення про академічну доброчесність у вищому приватному навчальному закладі «Львівський медичний університет». URL: <https://medinstytut.lviv.ua/akademichna-dobrochesnist/>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-155>

ВІД ПРАКТИКИ ЗАБОРОН ДО РОЗУМНОГО ОСВОЄННЯ І АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Піддубна Ю. В.

*асистент кафедри психології і креативних індустрій
Національний університет «Чернігівська політехніка»
м. Чернігів, Україна*

Сучасне життя характеризується значною швидкістю та інтенсивністю подій, насиченістю та інформаційною «перенаповненістю». Це є тенденцією не однієї країни чи суспільства, а людства в цілому, епохи, в якій ми зараз живемо. Відповідно людина, прагнучи залишатися на плаву, з одного боку – змушена перебувати в

великих потоках інформації та орієнтуватися в них, а з іншого – сама творити та наповнювати простір інформацією.

Для цього вона може використовувати безліч помічників, які допомагають створювати бажаний продукт – програми, застосунки, штучний інтелект. На мою думку, це проблема не тільки самої людини, це навіть своєрідна «вимога», яку кожна людина задовольняє в певній мірі. Хтось – починає швидко опановувати програму штучного інтелекту для задоволення власних потреб, в тому числі і комерційного характеру (і це теж можна зрозуміти, тому що людина має природну потребу в освоєнні чогось нового, що приносить користь), хтось – починає застосовувати ці технології з метою економії часу та власних розумових та емоційних здібностей, хтось – з цікавості, за компанію і так далі. Від цього не можна втекти, відсторонитися, але знову ж таки можна отримати користь при чесному використанні. Головне в даному випадку полягає не стільки в можливостях застосування, скільки в чесності людини перед самим собою в першу чергу та правильним використанням чи опануванням.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1].

Академічна доброчесність передбачає взаємодію учасників дослідження, наукових співробітників, всю систему інфраструктури дослідницьких даних, другорядні повторні користувачі даних. І кожен з суб'єктів цієї взаємодії має орієнтуватися на загальні встановлені норми, інформаційну базу і відчувати відповідні інструменти контролю.

Всім відомо, що людина є істотою соціальною і крізь призму соціалізації людина засвоює відповідні норми і стандарти поведінки, формує власну систему цінностей та мораль і совість, що виступають своєрідними регуляторами її поведінки. А у випадку застосування штучного інтелекту та академічної доброчесності – важелями, що регламентують міру та спосіб їх використання. І відповідно соціальна група і суспільство, на мою думку, в цілому повинні виробляти відповідні норми і правила використання технологій штучного інтелекту; по-друге – поширювати просвітницький компонент медіа та інтелектуальної грамотності та медіаосвіти; по-третє – посилити відповідні функції інституту освіти; по-четверте – створювати відповідні органи чи структури, що контролювали б використання технологій штучного інтелекту та продукували відповідні документи і нормативно-правові акти, що регулювали дану сферу.

Простий приклад з вікової психології – чим більше батьки суворо забороняють щось дитині відповідного віку, тим більш привабливим і бажаним це стає в міру дорослішання. Так, на мою думку і тут – чим більше ми заборонятимемо, тим більш складними стануть наслідки неконтрольованого використання. То чи не краще в даному випадку, навіть коли ми говоримо про Україну, де питання академічної доброчесності та використання різних технологій штучного інтелекту стоїть на часі, спрямувати зусилля держави, відповідних соціальних інститутів та зацікавлених осіб на пояснення, роз'яснення, уточнення, конкретизацію, навчання безпечному використанню, аніж простій забороні? Щоб порушення дослідницької доброчесності – фабрикація, фальсифікація, плагіат відійшли в минуле. Час покаже...

Питання академічної доброчесності та наслідків її недотримання як ніколи є актуальними для України. Виконання робіт на замовлення, переписування робіт з курсу на курс, перефразування без зазначення автора є недопустимим [2, с. 8].

Питання академічної доброчесності є водночас і питанням кожної конкретної науковця. Сучасний світ відкрив для нас величезні можливості доступу до значного масиву даних та інформації і грубо кажучи якщо ще років 50 тому людина змушена була опанувати мову, потім поїхати в іншу країну і лише там почитати оригінальний текст, то зараз усе набагато простіше. Маючи доступ до Інтернету володіючи мовою та знаючи правила і технології доступу до електронних ресурсів, ми легко можемо зайти на сайт бібліотеки Вашингтона, Берліна та Лондона. Це величезний плюс. Однак саме тут повинні вмикатися механізми академічної доброчесності, щоб відповідні надбання науковців з столітньою історією не перетворювалися за допомогою сучасних технологій на умовну працю, видану сучасним «учнем, студентом, науковцем, людиною». І нехай краще наші праці будуть з величезним списком використаних джерел, ніж містити сумнівну науковість.

Як висновок, можемо сказати що піднімаючи означені проблеми академічної доброчесності ми здійснюємо правильний крок у напрямку регулювання даної сфери відносин. Зусилля, вкладені на перехід від системи заборон до розумного освоєння і програм штучного інтелекту і інших застосунків є ще одним кроком спрямованим на концептуалізацію основ методології і технології не тільки наукових досліджень, але й існуючих на даний момент масивів інформації.

Список посилань

1. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 17.10.2023).

2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДПІДУ НАДУ, 2017. 169 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-156>

ДОБРОЧЕСНІСТЬ В МЕДИЧНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ: РЕАЛІЇ СУЧАСНОСТІ

Піскур З. І.

кандидат медичних наук, доцент

Львівський національний медичний університет

імені Данила Галицького

м. Львів, Україна

Поняття «академічної доброчесності» в освіті та науці не є новим і стає їх основою. Медицина, як один із важливих напрямків науки, також використовує цей інструмент у своїй діяльності. Медичну професію вважають втіленням чесності, гідності і людяності. А отже, освітній процес в медичних навчальних закладах вимагає широкого запровадження морально-етичних принципів.

Швидкий прогрес у розвитку комп'ютерно-інформаційних технологій і їх використання в навчальному процесі в Україні зумовлений запровадженням дистанційної форми навчання в зв'язку з пандемією COVID-19 та війною. Ці нововведення дали змогу відновити/продовжити освітній процес, однак, постають питання щодо академічної та професійної неправомірної поведінки учасників процесу, оскільки заходи щодо контролю ослаблені. Звісно, використання інформаційно-технологічних засобів збільшує можливості освіти і науки, однак, необмежені інформаційні ресурси та невміння їх використовувати призводять до різних порушень академічної доброчесності. Дотримання правомірної академічної поведінки суттєво підвищує якість освіти, а це в свою чергу веде до